

C/2024/2102

26.3.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

a) „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1024/2012 oraz (UE) 2018/1724 w odniesieniu do korzystania z systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym i jednolitego portalu cyfrowego do celów spełnienia pewnych wymogów określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... w sprawie europejskich stowarzyszeń transgranicznych”

(COM(2023) 515 final – 2023/0314 (COD))

oraz b) „Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich stowarzyszeń transgranicznych”

(COM(2023) 516 final – 2023/0315 (COD))

(C/2024/2102)

Sprawozdawca: **Giuseppe GUERINI**

Wniosek o konsultację	a) Parlament Europejski, 23.11.2023 a) Rada Unii Europejskiej, 20.9.2023 b) Parlament Europejski, 2.10.2023 b) Rada Unii Europejskiej, 20.11.2023
Podstawa prawna	Art. 50 i 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	20.12.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	17.1.2024
Sesja plenarna nr	584
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	225/1/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji Europejskiej mający na celu ułatwienie transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych w UE dzięki stworzeniu nowej formy prawnej „europejskiego stowarzyszenia transgranicznego” i proponuje, by współprawodawcy przystąpili szybko do jego przyjęcia.

1.1. Komitet dostrzega trudności w uczestnictwie w rynku wewnętrznym, którym muszą stawić czoła stowarzyszenia i instytucje niekomercyjne, i zaleca, by Komisja i państwa członkowskie usunęły bariery prawne i administracyjne, wspierając tym samym rolę tych stowarzyszeń w tworzeniu wartości gospodarczej i społecznej w UE.

1.2. Wniosek przyczynia się do realizacji celów planu działania na rzecz gospodarki społecznej i jest powiązany z niektórymi przewidzianymi w nim dokumentami, takimi jak wniosek dotyczący zalecenia w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej w państwach członkowskich oraz dwa dokumenty robocze służb Komisji w sprawie opodatkowania.

1.3. EKES dostrzega potencjał organizacji niekomercyjnych w ramach jednolitego rynku i przypomina, że należy wspierać tworzenie europejskiego ekosystemu tego rodzaju podmiotów, tak aby jednolity rynek stał się bardziej prospołeczny.

1.4. Komitet z aprobatą przyjmuje propozycję Komisji dotyczącą wprowadzenia dodatkowej formy prawnej europejskiego stowarzyszenia transgranicznego do krajowych systemów prawnych państw członkowskich w celu zmniejszenia obciążeń prawnych i administracyjnych związanych z uznawaniem i tworzeniem stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność w innym państwie członkowskim.

1.5. EKES proponuje, by wszystkie organizacje spełniające wymogi i posiadające siedzibę statutową w Unii Europejskiej mogły uzyskać status europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, również jeżeli wśród członków organu wykonawczego znajdują się osoby fizyczne zamieszkałe w krajach spoza UE, zwłaszcza w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

1.6. Komitet zaleca, by – z poszanowaniem zasady demokracji i wolności zrzeszania się – same stowarzyszenia i ich członkowie mogli swobodnie decydować w swych statutach o różnych rodzajach swojego członkostwa i formie prawa głosu.

1.7. Ta inicjatywa przyczynia się do uznania roli stowarzyszeń niekomercyjnych, które na mocy statutu i mandatu ustawodawczego pełnią w Europie funkcje leżące w interesie ogólnym. Jest punktem odniesienia dla przyszłych środków, które mogą ułatwić rozwój działalności transgranicznej innych podmiotów sprawujących funkcje w interesie ogólnym, takich jak towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych i fundacje.

1.8. EKES popiera i docenia stworzenie certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, który umożliwi uznawanie tej nowej formy prawnej w całej Unii po zarejestrowaniu danego stowarzyszenia w państwie członkowskim, lecz zaleca ulepszenie systemów klasyfikacji i rejestracji poprzez założenie porównywalnych baz danych.

1.9. Komitet ma świadomość złożoności rozmaitych stanowisk państw członkowskich w kwestii fundacji i jest zdania, że wniosek dotyczący europejskiego stowarzyszenia transgranicznego może stanowić odpowiednią podstawę do ponownego zainicjowania dialogu między instytucjami UE w sprawie statutu fundacji europejskiej.

2. Uwagi do wniosku Komisji

2.1. Wniosek analizowany w niniejszej opinii uzupełnia środki, które Komisja Europejska przewidziała w programie legislacyjnym na 2023 r. w ramach realizacji planu działania na rzecz gospodarki społecznej. Działanie polega na przyjęciu dyrektywy i rozporządzenia, a jego zaletą jest wypełnienie luki legislacyjnej, którą bardzo dobrze uwidoczniono w ocenie skutków towarzyszącej wnioskowi. Na szczęblu UE nie istnieją bowiem specjalne przepisy umożliwiające stowarzyszeniom niekomercyjnym prowadzenie działalności transgranicznej na rynku wewnętrznym.

2.2. W ocenie skutków wskazano cztery przeszkody w udziale stowarzyszeń i instytucji niekomercyjnych w rynku wewnętrznym, które utrudniają, a w niektórych przypadkach uniemożliwiają: i) prawo stowarzyszeń niekomercyjnych do przedsiębiorczości, gdy prowadzą one działalność transgraniczną; ii) ich zdolność świadczenia usług i dostarczania towarów; iii) zdolność udziału w jednolitym rynku kapitałowym i wniesienia do niego wkładu; iv) możliwość uczestnictwa w organach zarządzających stowarzyszeń niekomercyjnych, gdy prowadzą one działalność transgraniczną. Prowadzi to do niewielkiej mobilności transgranicznej stowarzyszeń niekomercyjnych, a także do ograniczenia możliwości rozwoju rynku inwestowania zaangażowanego społecznie w Europie. Świadczy o tym w pewnej mierze niewielkie zastosowanie rozporządzenia w sprawie EuSEF⁽¹⁾, które sporządzono specjalnie w celu promowania inwestycji w przedsiębiorczość społeczną.

2.3. Dlatego też EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji Europejskiej, który łączy i realizuje szereg postulatów zgłaszanych w ostatnich latach w wielu opiniach⁽²⁾, ponieważ zgadza się, że niezbędne jest dążenie do ułatwienia działalności transgranicznej stowarzyszeń niekomercyjnych w UE poprzez ustanowienie nowej formy prawnej „europejskiego stowarzyszenia transgranicznego”. Stowarzyszenia transgraniczne to organizacje działające ponad granicami krajów, często w celu szerzenia współpracy, wymiany informacji i dzielenia się zasobami między sąsiednimi krajami lub regionami. Wniosek ma na celu poprawę funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez usunięcie przeszkód prawnych i administracyjnych dla stowarzyszeń niekomercyjnych działających lub pragnących prowadzić działalność w wielu państwach członkowskich i wsparcie roli tych stowarzyszeń w tworzeniu wartości gospodarczej i społecznej w UE. Umożliwi to również stworzenie równych warunków działania dla stowarzyszeń.

2.4. Ważne jest uznanie roli nie tylko stowarzyszeń niekomercyjnych, lecz również istotnego znaczenia „pożytku publicznego” innych organizacji charytatywnych i fundacji, które niekiedy napotykać analogiczne przeszkody w uznaniu swojej osobowości prawnej, przenoszeniu siedziby lub połączeniu transgranicznym jak stowarzyszenia. Komitet sądzi zatem, że należy również opracować rozwiązania dla tych podmiotów, zgodnie z pierwotnym postulatem zawartym w sprawozdaniu Parlamentu Europejskiego⁽³⁾.

2.5. Wniosek przyczynia się do realizacji celów planu działania na rzecz gospodarki społecznej i jest powiązany z niektórymi przewidzianymi w nim środkami, takimi jak wniosek dotyczący zalecenia w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej w państwach członkowskich, przyjęty przez Radę ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów 9 października 2023 r., oraz dwa dokumenty robocze służb Komisji w sprawach: „Odpowiednie ramy podatkowe dla podmiotów gospodarki społecznej” i „Niedyskryminujące opodatkowanie organizacji charytatywnych i ich darczyńców: zasady wynikające z orzecznictwa UE”. Chociaż wiele stowarzyszeń niekomercyjnych kieruje się podstawowymi zasadami gospodarki społecznej, to istnieją również stowarzyszenia niekomercyjne, które dążą do innych celów, na przykład do krzewienia i ochrony interesów konsumentów i przedsiębiorstw oraz praw obywatelskich.

⁽¹⁾ Europejski fundusz na rzecz przedsiębiorczości społecznej.

⁽²⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Niewykorzystany potencjał europejskiej działalności filantropijnej” (opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji rumuńskiej) (Dz.U. C 240 z 16.7.2019, s. 24).

⁽³⁾ Więcej informacji na temat otoczenia, w którym prowadzona jest europejska działalność filantropijna, znajduje się na stronie Philea „Country profiles on the legal and fiscal landscape for philanthropy” i Comparative Highlights of Foundation Laws.

2.6. Stowarzyszenia niekomercyjne tworzą wartość społeczną i gospodarczą jako usługodawcy w sektorach społecznym, zdrowotnym, opiekuńczym, kulturalnym, zatrudnienia, edukacji, sportu, środowiska, współpracy międzynarodowej i pomocy humanitarnej. Umożliwiają również społeczeństwu obywatelskiemu uczestnictwo i wiodącą rolę, wspierając aktywność obywateli i tworząc tym samym infrastrukturę społeczną na rzecz demokracji.

2.7. Ta infrastruktura społeczna pełni decydującą funkcję w mierzeniu się z głównymi wyzwaniami stojącymi przed Europą: od zmiany klimatu i transformacji cyfrowej po walkę z ubóstwem i rozwój umiejętności. Często okazuje się, że jest w stanie dostarczać rozwiązania istotne dla innowacji społecznych i wsparcia zmian: są to wszystkie funkcje, które w decydujący sposób przyczyniają się do sprawnego funkcjonowania jednolitego rynku.

2.8. Komitet jest zdania, że ta inicjatywa oraz zalecenie Rady w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej i inne zawarte w planie działania na rzecz gospodarki społecznej kluczowe działania na rzecz stowarzyszeń i fundacji wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. Inicjatywa ustawodawcza ma pomóc stowarzyszeniom niekomercyjnym – jako głównym podmiotom gospodarki społecznej – w pokonywaniu przeszkód podczas działalności transgranicznej na jednolitym rynku, tworząc sprzyjające warunki z poszanowaniem dużej różnorodności zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego w UE.

2.9. Jak stwierdzono w planie działania na rzecz gospodarki społecznej, gospodarka społeczna jest jednym z głównych motorów inkluzywnej i niedyskryminującej Europy. Kładzie bowiem duży nacisk na stawianie czoła wyzwaniom społecznym, na przykład poprzez ułatwianie grupom defaworyzowanym integracji na rynku pracy lub udzielanie pomocy i wsparcia niektórym grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym, takim jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, migranci, uchodźcy oraz osoby oddalone od rynku pracy. Potencjału organizacji niekomercyjnych i podmiotów charytatywnych wciąż nie wykorzystuje się na jednolitym rynku i rozwija się on przede wszystkim w warunkach lokalnych. Wniosek ma na celu wspieranie tworzenia europejskiego ekosystemu dla tego rodzaju podmiotów i wnosi istotny wkład w uczynienie jednolitego rynku bardziej prospołecznym.

2.10. Komisja w obecnym składzie powinna ambitnie zaangażować się w rozwijanie tej inicjatywy ustawodawczej i dążyć do stworzenia jednolitego rynku wraz z równymi warunkami działania dla różnych rodzajów organizacji realizujących cele leżące w interesie ogólnym i przynoszących wspólne korzyści społecznościom, w których prowadzą działalność. Wniosek – wraz z planem działania na rzecz gospodarki społecznej – musi być prawdziwym przełomem, aby umożliwić europejskiemu społeczeństwu obywatelskiemu, podmiotom non-profit i europejskim organizacjom charytatywnym wniesienie wkładu w społeczeństwo, które działa na rzecz ludzi i planety. Powinien on również umożliwić całej gospodarce społecznej dążenie do inkluzywnej i zróżnicowanej Unii, która działa skutecznie i sprzyja włączeniu społecznemu. W związku z tym EKES wzywa współprawodawców do jego szybkiego przyjęcia.

2.11. Niezbędne jest zwiększenie możliwości uznawania osobowości prawnej stowarzyszenia niekomercyjnego w innych państwach członkowskich, co zagwarantuje równe traktowanie na rynku wewnętrznym. Równie istotne jest, aby uzyskanie statusu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego było nadal dobrowolne i by żadne stowarzyszenie nie było zobowiązane do zmiany swej osobowości prawnej.

2.12. Do podmiotów gospodarki społecznej należą towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, które są przedsiębiorstwami świadczącymi usługi ubezpieczenia na życie oraz pozostałego ubezpieczenia osobowego i majątkowego, a także zapewniającymi systemy uzupełniającej ochrony socjalnej. Ze względu na to, że nie wszystkie państwa członkowskie uznają formę prawną towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, obecne europejskie ramy prawne sprawiają, że te towarzystwa nie mogą korzystać z dobrodziejstw rynku wewnętrznego. Wariant stowarzyszenia transgranicznego może być krokiem na drodze do uznania towarzystw ubezpieczeń wzajemnych.

2.13. W państwach członkowskich UE działa 3,8 mln stowarzyszeń niekomercyjnych, które odpowiadają za 2,9 % PKB UE. Szacuje się, że dzięki nowym przepisom koszty administracyjne dla około 310 tys. stowarzyszeń niekomercyjnych napotykalających obecnie przeszkody podczas działalności w innym kraju mogą spaść aż o 770 mln EUR rocznie, przy czym w ciągu 15 lat ta kwota może wynieść łącznie 8,5 mld EUR. Jeżeli przeszkody wskazane we wniosku zostaną usunięte, oczekuje się, że około 185 tys. innych stowarzyszeń niekomercyjnych mogłoby rozpocząć działalność transgraniczną i w ciągu 15 lat wygenerować do 4,2 mld EUR wartości dodanej (*).

2.14. W UE istnieją 24 różne systemy regulacyjne mające zastosowanie do stowarzyszeń niekomercyjnych, a w wielu wypadkach obowiązują również przepisy regionalne. Ta mozaika przepisów utrudnia transgraniczne zaangażowanie obywatelskie i – w ostatecznym rozrachunku – ogranicza przestrzeń sprzyjającą społeczeństwu obywatelskiemu. Gdy stowarzyszenia niekomercyjne prowadzą obecnie działalność w państwie członkowskim innym niż to, w którym mają siedzibę, ich osobowość prawna i zdolność prawna nie są jednolicie uznawane i często muszą one zarejestrować się po raz drugi lub nawet utworzyć nowy podmiot prawny w tym państwie członkowskim.

(*) COM(2023) 516 final.

2.15. Niektóre stowarzyszenia składające się z sieci organizacji krajowych i europejskich często mają członków z szerszego obszaru Europy i w niej działają, wykraczając poza granice Unii. Aby te organizacje mogły uzyskać certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, należy poddać przeglądowi wymóg ustanowiony w art. 7 wniosku dotyczącego dyrektywy, zgodnie z którym członkami organu wykonawczego takiego stowarzyszenia mogą być wyłącznie osoby fizyczne będące obywatelami Unii Europejskiej. To ograniczenie wydaje się nadmierne. Zdaniem EKES-u rozszerzenie możliwości członkostwa w organie wykonawczym o podmioty z Europejskiego Obszaru Gospodarczego jest niezbędne do osiągnięcia celu, którym jest uczestnictwo w jednolitym rynku zgodnie z art. 114 TFUE.

2.16. Istotne jest również zapewnienie elastyczności w przyznawaniu prawa głosu, zgodnie z zasadą demokracji, by uwzględnić różnorodność członkostwa w stowarzyszeniach działających na szczeblu europejskim. Obecne brzmienie art. 8, który przewiduje jeden głos dla każdego członka, wydaje się bowiem zbyt restrykcyjne.

3. Rola europejskiego stowarzyszenia transgranicznego

3.1. We wniosku Komisji wprowadza się do krajowych systemów prawnych państw członkowskich dodatkową formę prawną europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, a istotne różnice między tymi systemami zostały szczegółowo uwzględnione w dokumentacji dołączonej do wniosku, a także w części normatywnej wniosku dotyczącego dyrektywy. Status europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, którego koncepcja została opracowana specjalnie do celów transgranicznych, zmniejszy obciążenia prawne i administracyjne w zakresie uznawania i tworzenia stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność w innym państwie członkowskim.

3.2. Oprócz opracowania dodatkowej formy prawnej dla stowarzyszeń transgranicznych należy rozważyć odpowiedni instrument dla fundacji. Już w 2012 r. podjęto bezowocną próbę przyjęcia statutu fundacji europejskiej. Dzięki impulsowi w postaci planu działania i zalecenia dotyczącego gospodarki społecznej nadszedł czas na wznowienie inicjatywy, która będzie ponownie zmierzała w tym kierunku.

3.3. EKES dostrzega znaczenie zniesienia nieuzasadnionych ograniczeń swobody przedsiębiorczości, a także swobodnego przepływu usług, towarów i kapitału, które wciąż występują w systemie prawnym niektórych państw członkowskich. W związku z tym uważa, że szczególnie przydatne jest postanowienie zawarte w art. 12 wniosku dotyczącego dyrektywy, wedle którego państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne było zobowiązane do zarejestrowania się tylko raz.

3.4. Stowarzyszenia niekomercyjne, które chcą prowadzić działalność gospodarczą w innym państwie członkowskim, są zobowiązane do założenia i zarejestrowania nowego stowarzyszenia niekomercyjnego w tym państwie członkowskim, co wiąże się z dodatkowymi kosztami i formalnościami.

3.5. Ma to również konsekwencje w odniesieniu do przekierowywania kapitału pomiędzy stowarzyszeniami niekomercyjnymi, utrudniając niezakłócony przepływ kapitału i podważając zdolność tych stowarzyszeń do prowadzenia działalności w innym państwie członkowskim. Różne przepisy obowiązują także w odniesieniu do dostępu do kapitału i te stowarzyszenia napotykają również trudności w dostępie do pożyczek finansowych, kredytów i gwarancji w instytucjach kredytowych.

3.6. Komitet uważa, że tworząc nową formę prawną stowarzyszenia niekomercyjnego, która może zostać uznana przez wszystkie państwa członkowskie, można uwolnić dodatkowy potencjał i wesprzeć znaczący wkład wszelkiej wielkości organizacji społeczeństwa obywatelskiego w społeczeństwo. Może to być kluczowe narzędzie mobilizacji zbiorowego zaangażowania obywateli, zwłaszcza za pośrednictwem stowarzyszeń i fundacji, do podjęcia większej liczby działań na rzecz publicznego i do współpracy we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Ponadto stowarzyszenia regionów transgranicznych będą mogły jeszcze ściślej współpracować, budząc w coraz większym stopniu europejskiego ducha i poczucie obywatelstwa w tych wyjątkowych dziedzinach. Inicjatywa przyczyni się do uznania roli niekomercyjnych stowarzyszeń interesu ogólnego w Europie i może służyć za punkt odniesienia dla przyszłych inicjatyw z udziałem innych rodzajów podmiotów takich jak fundacje.

3.7. Szczególnie przydatne i godne docenienia jest to, że wniosek dotyczący dyrektywy przewiduje przyznanie osobowości prawnej i zdolności do czynności prawnych po rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w państwie członkowskim. Po utworzeniu w państwie członkowskim europejskie stowarzyszenie transgraniczne będzie automatycznie uznawane i zdolne do prowadzenia działalności, w tym gospodarczej, we wszystkich państwach członkowskich, co pozwoli mu spożytkować w UE cały jego potencjał społeczny i gospodarczy.

3.8. Europejskie stowarzyszenia transgraniczne będą współistnieć z innymi stowarzyszeniami krajowymi na szczeblu państw członkowskich. Co się tyczy kwestii, których nie uwzględniono we wniosku dotyczącym dyrektywy, takich jak zasady opodatkowania, państwa członkowskie będą traktować europejskie stowarzyszenia transgraniczne w taki sam sposób jak analogiczne krajowe stowarzyszenia niekomercyjne, z poszanowaniem tradycji każdego państwa członkowskiego w tej dziedzinie, bez konsekwencji dla istniejących stowarzyszeń.

3.9. Nowe przepisy umożliwią szybkie uznawanie tej nowej formy prawnej w całej Unii za pomocą certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego po rejestracji stowarzyszenia w państwie członkowskim. Przewiduje się ponadto harmonizację przepisów dotyczących przeniesienia siedziby statutowej, dzięki czemu europejskie stowarzyszenie transgraniczne będzie mogło czerpać wszystkie korzyści ze swobody przedsiębiorczości, swobody świadczenia usług, a także swobodnego przepływu towarów i kapitału w Unii.

3.10. Europejskie stowarzyszenie transgraniczne będzie czerpać pełne korzyści z rynku wewnętrznego i niezależnie od państwa członkowskiego rejestracji będzie miało swobodny i niedyskryminujący dostęp do finansowania ze źródeł publicznych w każdym państwie członkowskim, w którym prowadzi działalność.

3.11. Komitet uważa, że konieczne jest zwiększenie dostępności danych dotyczących podmiotów kwalifikujących się do statusu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, aby poszerzyć informacje na temat wielu form stowarzyszeniowych podmiotów niekomercyjnych i wiedzę na ich temat, i zachęca do tworzenia odpowiednich i porównywalnych rejestrów i systemów statystycznych. Celem rejestrów i systemów klasyfikacji stowarzyszeń prowadzących działalność nastawioną na zysk musi być zapobieganie nadużywaniu korzyści przyznawanych europejskim stowarzyszeniom transgranicznym, lecz nie mogą one służyć do nakładania ograniczeń, o czym mówi wyraźnie art. 15 wniosku dotyczącego dyrektywy.

3.12. Wraz z wnioskiem dotyczącym dyrektywy Komisja przyjęła również rozporządzenie o charakterze technicznym zmieniające rozporządzenie w sprawie systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) i jednolitego portalu cyfrowego. Celem jest umożliwienie współpracy i wymiany informacji między właściwymi organami za pośrednictwem IMI, a także prowadzenie operacji cyfrowych za pomocą jednolitego portalu cyfrowego, co zapewni ogółowi społeczeństwa dostęp do zamieszczonych w internecie informacji związanych z europejskimi stowarzyszeniami transgranicznymi.

3.13. EKES z zadowoleniem przyjął tworzenie i funkcjonowanie jednolitego portalu cyfrowego, aby zapewnić obywatelom, przedsiębiorstwom i osobom prawnym niebędącym przedsiębiorstwami łatwy dostęp do wysokiej jakości informacji, efektywnych procedur oraz skutecznych usług wsparcia i rozwiązywania problemów w odniesieniu do przepisów unijnych i krajowych mających zastosowanie do obywateli, przedsiębiorstw i osób prawnych.

Bruksela, dnia 17 stycznia 2024 r.

Oliver RÖPKE

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego